

ROM RẠ DẠI KHỜ

VỐ ĐẮC DANH

Hồi ấy, chị Vân thường rủ tôi ra đồng giữ trâu với chị, chị nói đi một mình sợ ma, rủ tôi đi cho vui. Đó là những ngày sau Tết, lúa đã vô bờ, còn lại cánh đồng mênh mông gốc rạ. Vào những buổi trưa nắng, chị Vân bảo tôi cột trâu lại, còn chị tìm đến một cái gò cao, lựa một đám gốc rạ còn xanh, chị lấy dao cắt một lổm đủ hai người nằm rồi trải dưới đất một lớp rạ khô, phần rạ tươi, chị phủ lên che nắng. Khi tôi đi xong mấy con trâu thì chị Vân cũng vừa làm xong cái chòi rạ. Chị nhìn tôi cười mỉm: “Giống cái túp lều lý tưởng hôn?”. Rồi không ai bảo ai, chị nằm xuống trước, tôi nằm theo sau, cạnh chị. Thỉnh thoảng, chị lại nhìn sang tôi cười mỉm, tôi cũng cười, rồi cả hai chìm trong giấc ngủ trưa. Có hôm tôi thức trước, chị Vân vẫn còn ngủ say, chị nằm thẳng người, hai tay úp lên ngực, hơi thở cứ đều đều. Lúc ấy trời đã xế dài, những tia nắng dịu dịu trùm lên cánh đồng rạ khô vàng rực, mênh mông. Chị Vân ngồi bật dậy, nhìn tôi cười rồi vỗ lên đầu tôi: “Ngủ ngon hôn, thẳng nhóc!”.

Chúng tôi lựa trâu đến một cái đìa lớn giữa đồng, những người bạn mục đồng cũng lần lượt lựa trâu đến. Tôi đứng dưới cầu thang múc từng thùng nước chuyển lên cho chị Vân đổ vào thau cho trâu uống. Như một thói quen, khi đàn trâu uống nước no nê thì đến lượt con người tắm rửa. Cả gái, cả trai cứ để nguyên quần áo, tắm xối xả trên bờ đìa. Trong bộ bà ba đen dầm nước bó sát người, chị Vân gánh hai thùng nước đi tắt đường đồng về nhà, tôi ngồi trên lưng trâu lững thững theo sau. Đôi gánh oằn vai, chị đi trong bóng chiều thấp thoáng.

Tôi về nhà, com nước xong thì trời chạng vạng, hàng xóm lên đèn, trăng rằm tháng Giêng cũng lấp lánh ở đầu sông. Tôi sang nhà chị Vân, hai chị em ra ngồi dưới cây rom, bắt đầu công việc quán hai con cúi dài để un xua muối cho bầy trâu. Quán xong, chị Vân đốt lửa, tôi lấy nước rưới lên con cúi cho lửa rom đừng cháy, cho khói bốc lên ngun ngút, từng làn khói trắng cuộn cuộn, mịn mờ phủ lên cả bầy trâu, mùi khói rom đầu mùa nghe thơm nồng như mùi lúa mới. Chúng tôi lại

ngồi tựa dưới chân rom. Bất giác chị Vân xoa đầu tôi, chị hỏi tôi mấy tuổi, tôi nói mười lăm. Chị bảo: “Nhỏ hơn chị hai tuổi, sao mà khờ quá!”. Tôi chưa hiểu chị nói gì, rồi chị kể: “Cùng tuổi với mày, nhưng thằng Tư nó cặp bồ với con Xuân, thằng Hòa cặp với con Gấm, mùa nước mặn đuổi năm rồi, chúng nó đi giăng lưới, ban đêm tụi nó ngủ chung xuống. Con Xuân, con Gấm cũng lớn hơn tụi nó hai ba tuổi...”.

Tôi cúi đầu hổ thẹn, thẹn cho cái phận nghèo hơn là thẹn cho cái sự khờ khạo của mình. Tôi nghĩ chị Vân thương tôi như một đứa em, một đứa em nghèo khổ mà chị cần giúp đỡ. Hồi ấy, tôi luôn mặc cảm với bạn bè trong xóm vì nhà mình ít ruộng lại không có trâu, nhà nông mà không có trâu thì đương nhiên là nhà nghèo. Mấy công ruộng nhà tôi, những công việc ngoài sức người đều dựa vào đàn trâu của chị Vân. Mùa cày mùa trực thì bác Năm - ba chị - tính tiền công, đến mùa gặt, cộ lúa vào sân cũng tính tiền công, nhưng trâu đập lúa thì bác không tính

tiền, nhưng bù lại tôi phải giữ trâu trả công cho bác trong một hai tháng trước và sau Tết. Bác Năm quy ước với ba mẹ tôi là vậy, nhưng chị Vân ít khi để tôi giữ trâu một mình, ngay cả những ngày trâu đập lúa, bác nói chỉ cho mượn trâu, tôi tự đánh trâu trên nhả lúa, nhưng chị Vân lúc nào cũng có mặt, thay phiên làm công việc ấy với tôi.

Ban đêm, khi cho trâu ngừng đập để bắt bó, ra rom, thay vì đốt đèn măng-xông thì chị Vân rủ tôi xuống bờ sông đốt lửa, chị nói mình chịu tốn công mà khỏi hao dầu. Tôi ôm từng ôm rom quăng xuống nước, chị mỗi lửa và lấy sào tre đẩy từng đồng lửa trôi bồng bênh, sáng rực một khúc sông. Cứ thế, không biết từ mùa lúa nào, việc gì tôi cũng làm cùng chị, việc gì chị cũng gọi tôi. Ngay cả những khi ra đồng cộ lúa, chị cũng rủ tôi lên chiếc cộ trâu ngồi với chị. Những buổi tối nướng bánh phồng đãi khách, chị cũng gọi tôi sang đốt rom, chị kẹp bánh phồng chao tối chao lui trên ngọn lửa. Khi rê lúa, chị là người đứng trên giàn, bảo

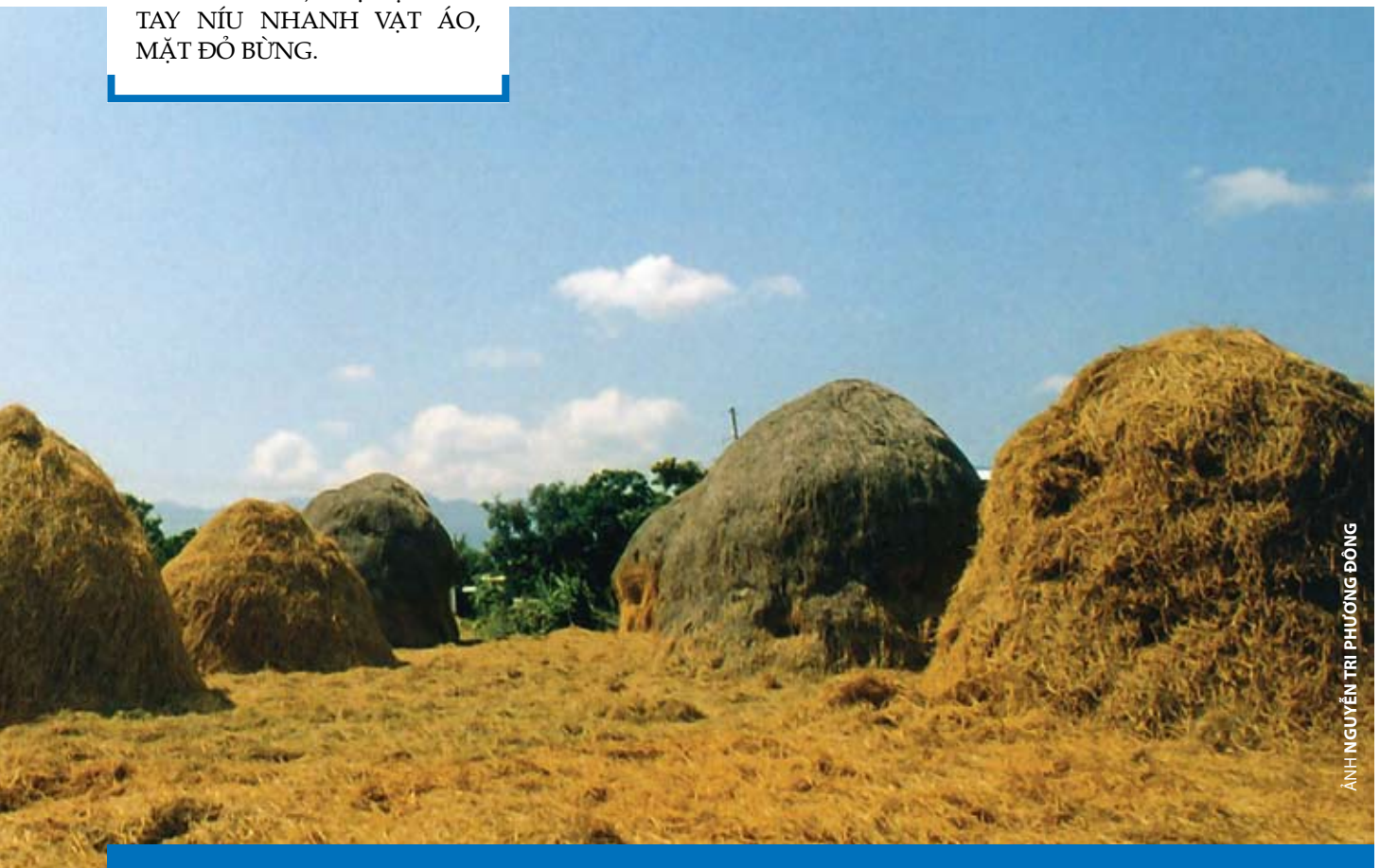
HÔM ẤY CHỊ MẶC BỘ BÀ BA MÀU ĐEN, CÁI DÁNG CAO CAO, CHỊ ĐỨNG TRÊN GIÀN RÊ LÚA CŨNG CAO CAO, TÙNG CON GIÓ LÙA QUA, CHỊ NGHIÊNG VÀNH THÚNG, LÚA HỘT TUÔN XUỐNG, LÚA LÉP BAY BAY, BỤI ROM BAY BAY, TÀ ÁO CHỊ CŨNG BAY BAY, NGƯỢC THEO CHIỀU GIÓ LÀ MỘT CƠ THỂ ĐẸP, NHỮNG ĐƯỜNG NÉT CONG CONG CỦA VÒNG EO, VÒNG NGỰC CĂNG TRÒN. TÔI CỨ NHÌN NGẮN NGƠ MÀ QUÊN CHUYỀN LÚA LÊN CHO CHỊ. BẮT GIÁC CHỊ QUAY XUỐNG, DƯƠNG NHƯ BẮT GẬP ÁNH MẮT CỦA TÔI, CHỊ VỘI ĐƯA TAY NÍU NHANH VẶT ÁO, MẶT ĐỎ BÙNG.

tôi đứng cạnh để chuyền từng thúng lúa lên cho chị. Cũng chính lần ấy, lần đầu tiên trong đời tôi phát hiện ra chị Vân là người con gái đẹp. Hôm ấy chị mặc bộ bà ba màu đen, cái dáng cao cao, chị đứng trên giàn rê lúa cũng cao cao, từng cơn gió lùa qua, chị nghiêng vành thúng, lúa hột tuôn xuống, lúa lép bay bay, bụi rom bay bay, tà áo chị cũng bay bay, ngược theo chiều gió là một cơ thể đẹp, những đường nét cong cong của vòng eo, vòng ngực căng tròn. Tôi cứ nhìn ngẩn ngơ mà quên chuyền lúa lên cho chị. Bắt giác chị quay xuống, dường như bắt gặp ánh mắt của tôi, chị vội đưa tay nịt nhanh vạt áo, mặt đỏ bừng. Tôi lại cúi đầu hổ thẹn, tiếp tục chuyền lúa lên mà không dám nhìn chị nữa.

Và, tôi không ngờ khi mình không còn "dại khờ" như chị nghĩ thì đó lại là mùa lúa cuối cùng tôi được gần gũi chị. Mùa sa mưa năm ấy, mẹ tôi đưa tôi ra chợ, từ giỏ rạ rom để làm gạ thu sinh giữa chôn thị thành. Khi tôi biết được tình yêu thì hình ảnh người con gái trong tôi là chị. Là chị với những

giấc ngủ trưa trong chòi rạ giữa đồng, là chị với đôi thùng nước, chiếc đòn gánh oằn vai đi giữa đồng rạ khô trong bóng chiều thấp thoáng, quần áo ướt mem bó sát thân gầy, là chị ngồi dưới cây rom quán từng cơn cúi, là chị ngồi đốt rom sáng bùng cả một khúc sông, là chị với những đường nét cong cong, ngực căng tròn đứng trên giàn rê lúa.... Nhưng năm sau, nghỉ hè, tôi về quê thì chị đã đi lấy chồng xa. Mùa sa mưa, cây rom - chỗ tôi với chị hay ngồi quán con cúi - đã rụi mục, những chiếc nắm rom bung trắng một vùng tròn.

Hơn ba mươi năm, cuộc đời đưa đẩy tôi thành kẻ ly hương mà chưa được một lần gặp chị, chắc tóc chị bây giờ cũng lốm đốm như tôi. Nếu tình cờ đọc được những dòng này, chắc chị sẽ cười thâm và máng thâm trong bụng: "Cái thằng quý, sao hồi xưa mà khờ quá vậy!".

ẢNH NGUYỄN TRI PHƯƠNG ĐÔNG